

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

7^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 17 Μαΐου 2019 με την εξής σύνθεση:
Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου Πρόεδρος, Μιχαήλ Σειραδάκης-Εισηγητής και
Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 09.04.2019 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό
Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 436/11.04.2019 της Ανώνυμης Εταιρείας με
την επωνυμία «.....» που εδρεύει στον ....., όπως νόμιμα
εκπροσωπείται.

Κατά του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2 (εφεξής
αναθέτουσα αρχή) και

Της παρεμβαίνουσας Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία
«.....» που εδρεύει στον ....., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να
ακυρωθεί η υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ: 6Τ5Π6-
ΝΡΚ) Απόφαση του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ, κατά
το μέρος που αποφασίστηκε η απόρριψη του Φακέλου των Δικαιολογητικών
Συμμετοχής της προσφεύγουσας, η αποδοχή της οικονομικής προσφοράς της
εταιρείας με την επωνυμία «.....» και η ανάδειξη της ως
προσωρινού αναδόχου.

Με την ασκηθείσα παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα αιτείται να γίνει δεκτή η
παρέμβασή της, να απορριφθεί η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή και να
διατηρηθεί σε ισχύ η υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ:

6Τ5Π6-NPK) Απόφαση του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή Μιχαήλ Σειραδάκη.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2 ως Αναθέτουσα Αρχή προκήρυξε Ανοιχτό Ηλεκτρονικό Μειοδοτικό Διαγωνισμό, με αριθμό Διακήρυξης 20/2018 και Αριθμό Συστήματος Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) 66437,1, η οποία αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 12.11.2018, με μοναδικό κωδικό-Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (Α.Δ.Α.Μ.) 18PROC003986666, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή, για την ανάδειξη αναδόχου για τη Σύναψη Συμφωνίας-Πλαισίου για την παροχή «ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΟΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΗΠΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ», (CPV 6000000-8), συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης ποσού εννιακοσίων ενενήντα χιλιάδων ευρώ (990,000,00 €) άνευ Φ.Π.Α. 24%, διάρκειας τριών (3) ετών, με αρχική καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών την 14^η Δεκεμβρίου 2018 και ώρα 11:00 π.μ. και αρχική ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών την 20^η Δεκεμβρίου 2018 και ώρα 09:00 π.μ. Ήδη την ημερομηνία εκείνη, δυνάμει της υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/286678/Σ.3213/27.11.2018 Απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 26.11.2018 και ενόψει την άσκησης της από 23.11.2018 προδικαστικής προσφυγής της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και νυν προσφεύγουσας, αποφασίστηκε η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών για τη Δευτέρα 07.01.2019 και ώρα 11:00 π.μ. και αντίστοιχα, της ημερομηνίας ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών για την Παρασκευή 11.01.2019 και ώρα 09:00

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

π.μ., προκειμένου να μεσολαβήσει η έκδοση της απόφασης του 5^{ου} Κλιμακίου της Α.Ε.Π.Π. επί της ανωτέρω ασκηθείσας προσφυγής. Ήδη την ημερομηνία εκείνη, δυνάμει της υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/287403/Σ.3527/21.12.2018 Απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 21.12.2018 και σύμφωνα με το διατακτικό της υπ' αριθμ. 1135/2018 Απόφασης της Α.Ε.Π.Π., αποφασίστηκε εκ νέου η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών για την Τρίτη 15.01.2019 και ώρα 11:00 π.μ. και αντίστοιχα, η ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών για τη Δευτέρα 21.01.2019 και ώρα 09:00 π.μ., προκειμένου να λάβουν γνώση και να προετοιμαστούν κατάλληλα όλοι οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς, σύμφωνα με τις αλλαγές και τροποποιήσεις που συντελέστηκαν στο κείμενο της διακήρυξης με βάση την προαναφερθείσα Απόφαση της Α.Ε.Π.Π. Ήδη την ημερομηνία εκείνη, δυνάμει της υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/280011/Σ.8/04.01.2019 Απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 04.01.2019 και ενόψει την άσκησης της από 28.12.2018 νέας προδικαστικής προσφυγής της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και νυν προσφεύγουσας, αποφασίστηκε εκ νέου η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών για την Τρίτη 22.01.2019 και ώρα 11:00 π.μ. και αντίστοιχα, η ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών για τη Δευτέρα 28.01.2019 και ώρα 09:00 π.μ., προκειμένου να μεσολαβήσει η έκδοση της νέας απόφασης του 5^{ου} Κλιμακίου της Α.Ε.Π.Π. επί της δεύτερης ασκηθείσας προσφυγής. Τέλος, την ημερομηνία εκείνη, δυνάμει της υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/280496/Σ.196/22.01.2019 Απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 23.01.2019 και σύμφωνα με το διατακτικό της υπ' αριθμ. 70/2019 Απόφασης της Α.Ε.Π.Π., αποφασίστηκε εκ νέου η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής των προσφορών για την Τρίτη 05.02.2019 και ώρα 11:00 π.μ. και αντίστοιχα, η ημερομηνία ηλεκτρονικής αποσφράγισης των προσφορών για τη Δευτέρα 11.02.2019 και ώρα 09:00 π.μ., προκειμένου να λάβουν γνώση και να προετοιμαστούν κατάλληλα όλοι οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς, σύμφωνα με τις αλλαγές και τροποποιήσεις που συντελέστηκαν στο κείμενο της διακήρυξης με βάση την

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

προαναφερθείσα Απόφαση της Α.Ε.Π.Π. Η προσφεύγουσα εταιρεία υπέβαλε εμπρόθεσμα στις 05.02.2019 και ώρα 10:42:03 π.μ. την υπ' αριθμ. 124532 προσφορά της στον ανωτέρω Διαγωνισμό και πλέον με την υπό κρίση Προσφυγή της, η οποία κατατέθηκε στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στις 09.04.2019, στρέφεται κατά της υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ: 6Τ5Π6-NPK) Απόφασης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ, η οποία αναρτήθηκε στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. στις 02.04.2019, οπότε και έλαβε πλήρη γνώση της η προσφεύγουσα. Η προσφεύγουσα εταιρεία κατέθεσε στις 09.04.2019 στον διαδικτυακό τόπο του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. την υπό κρίση Προσφυγή της και την κοινοποίησε στην Α.Ε.Π.Π. αυθημερόν.

2. Επειδή, η προσφεύγουσα εταιρεία επικαλείται στην υπό κρίση Προσφυγή της ότι η Αναθέτουσα Αρχή έκρινε εσφαλμένα με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που αποφασίστηκε η απόρριψη του Φακέλου των Δικαιολογητικών Συμμετοχής της προσφεύγουσας, η αποδοχή της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και η ανάδειξη της ως προσωρινού αναδόχου, για τους λόγους που αναλυτικά εκτίθενται στην υπό κρίση προσφυγή.

3. Επειδή, η προσφεύγουσα αιτείται να γίνει δεκτή η υπό κρίση προσφυγή της, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ: 6Τ5Π6-NPK) Απόφαση του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ και να υποχρεωθεί η αναθέτουσα αρχή να κηρύξει την προσφεύγουσα ανάδοχο της υπηρεσίας, εντελώς επικουρικά να ματαιωθεί ο επίμαχος διαγωνισμός και να της επιστραφεί το καταβληθέν παράβολο.

4. Επειδή, η Προσφυγή έχει ασκηθεί με χρήση του τυποποιημένου εντύπου που παρατίθεται στο Παράρτημα Ι, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ΠΔ 39/2017 και της παρ. 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 (κωδικός e-παραβόλου

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

268936728959 0607 0036), όπως εξοφλήθηκε δυνάμει του από 09.04.2019 αποδεικτικού εξόφλησης της Τράπεζας Πειραιώς, ποσού τεσσάρων χιλιάδων εννιακόσιων πενήντα ευρώ (4.950,00 €) και έχει δεσμευτεί, δυνάμει του αντίστοιχου αποδεικτικού αυτόματης δέσμευσης του παραβόλου της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.).

6. Επειδή, ο επίδικος Διαγωνισμός, εμπίπτει ενόψει του αντικειμένου του και της προϋπολογισθείσας δαπάνης στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4412/2016.

7. Επειδή, η Α.Ε.Π.Π. είναι καθ' ύλην αρμόδια βάσει συνολικού ποσού της Διακήρυξης του Διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 1 περ. α) του ΠΔ 39/2017 και του άρθρου 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016.

8. Επειδή, η Α.Ε.Π.Π. είναι και κατά χρόνο αρμόδια, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 5 περ. β), 38 παρ. 7, 61 παρ. 1, 66 παρ. 1, 120, 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016.

9. Επειδή, η Προσφυγή έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) του ΠΔ 39/2017 και το άρθρο 361 παρ. 1 περ. α) του Ν. 4412/2016.

10. Επειδή, στις 10.04.2019, η Αναθέτουσα Αρχή προέβη στην κοινοποίηση της υπό εξέταση Προσφυγής σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, μέσω της «επικοινωνίας» του Διαγωνισμού στον διαδικτυακό τόπο του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.

11. Επειδή, παραδεκτά και εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 7 του ΠΔ 39/2017, κατατέθηκε στις 18.04.2019 στον διαδικτυακό τόπο του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., η από 18 Απριλίου 2019 παρέμβαση της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «.....» που εδρεύει στον ....., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η δε παρεμβαίνουσα, έχει προφανές έννομο συμφέρον από την απόρριψη της ως άνω Προδικαστικής Προσφυγής, αφού προδήλως ευνοείται από τη διατήρηση της διαμορφωθείσας κατάστασης, δεδομένου ότι έχει ήδη ανακηρυχθεί

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

προσωρινή ανάδοχος του ανωτέρω διαγωνισμού. Επομένως, η ασκηθείσα, κατά τα ανωτέρω παρέμβαση, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

12.Επειδή, η Αναθέτουσα Αρχή, προσκλήθηκε, από την Πρόεδρο του 7^{ου} Κλιμακίου, αρχικά δυνάμει της υπ' αριθμ. 546/15.04.2019, η οποία της κοινοποιήθηκε στις 15.04.2019 και κατ' ορθή επανάληψη, δυνάμει της υπ' αριθμ. 580/18.04.2019 Πράξης της «Περί Ορισμού Ημερομηνίας Εξέτασης Προδικαστικής Προσφυγής και Εισηγητή – Κλήση Αναθέτουσας Αρχής προ Χορήγησης Προσωρινών Μέτρων», η οποία της κοινοποιήθηκε στις 18.04.2019 και υπέβαλε, εντός της οριζόμενης προθεσμίας και συγκεκριμένα στις 17.04.2019, στο οικείο Κλιμάκιο, τις προβλεπόμενες από το άρθρο 365 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 9 παρ. 1 του ΠΔ 39/2017, απόψεις της, σχετικά με την υπό κρίση προσφυγή.

13.Επειδή, στην κρινόμενη προσφυγή, η προσφεύγουσα εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται στο αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και υπέβαλε παραδεκτά προσφορά στον εν λόγω διαγωνισμό, η οποία απορρίφθηκε, κατά το μέρος που επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης σχετικά με την απόρριψη των δικαιολογητικών συμμετοχής της, προσδιορίζει επακριβώς και με πλήρη σαφήνεια τους λόγους εκείνους που δικαιολογούν την επίκληση βλάβης εκ μέρους της, λόγω του ότι η προσφορά της κρίθηκε απορριπτέα και συνεπακόλουθα θεμελιώνει κατ' αρχήν βάσιμα το πως στοιχειοθετείται εκ μέρους της η ύπαρξη άμεσου, προσωπικού και ενεστώτος εννόμου συμφέροντος για την προσβολή της υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ: 6Τ5Π6-NPK) Απόφασης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ, καθώς σε περίπτωση ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης, θα ανακηρυχθεί αυτή μειοδότης του διαγωνισμού, σύμφωνα και με το από 14.03.2019 Πρακτικό Αξιολόγησης Οικονομικής Προσφοράς της ΑΕΠ/ΚΕΦΝ, δυνάμει του οποίου η τελευταία εισηγήθηκε ομόφωνα την ανάδειξη της προσφεύγουσας ως προσωρινού αναδόχου του επίμαχου διαγωνισμού.

Νομίμως και παραδεκτώς φέρεται προς εξέταση ενώπιον του 7^{ου} Κλιμακίου της Α.Ε.Π.Π.

14. Επειδή, στο άρθρο 25 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23^{ης} Ιουλίου 2014, σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 1999/93/ΕΚ, ο οποίος εκ της φύσης του είναι γενικής, υποχρεωτικής σε όλα τα στοιχεία του και άμεσης εφαρμογής στα κράτη – μέλη, ορίζεται ότι: *«Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή»*, ενώ στο άρθρο 26 ορίζεται ότι: *«Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων»*. Τέλος, στο άρθρο 27 παρ. 2, ορίζεται ότι: *«Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5»*.

15. Επειδή, στο άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) που είναι εφαρμοστέος στον επίμαχο διαγωνισμό, ορίζεται ότι: *«Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια,*

τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων.».

16. Επειδή, στο άρθρο 36 «Υποχρέωση χρήσης – Λειτουργία Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.» του Ν. 4412/2016, ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α' 138) και στην κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44).

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών

και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με: α) [...],

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και γ) [...]. 4. [...].

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού ρυθμίζονται, για τις συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν:

α) τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πύλης ΕΣΗΔΗΣ, τη δομή και το περιεχόμενό της, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3979/ 2011 και του ΠΗΔ, τη διαβάθμιση των χρηστών, τον τρόπο πρόσβασης και μελέτης των εγγράφων των διαγωνισμών και τη δημιουργία και χορήγηση αντιγράφων με χρήση ΤΠΕ, τα αντίστοιχα αναγνωριστικά και διαπιστευτήρια και τα ειδικότερα θέματα και μεθόδους εγγραφής, αυθεντικοποίησης, την πολιτική ασφάλειας του δικτυακού τόπου και την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία προσωπικών δεδομένων των χρηστών του ΕΣΗΔΗΣ,

β) [...],

γ) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων, [...].».

17. Επειδή, στο άρθρο 37 «Πολιτική ασφάλειας Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.» του Ν. 4412/2016 (άρθρο 22 παρ. 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), ορίζεται ότι: «1. Το

επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.

2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει:

α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης,

β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή.

ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στο φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β' 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας

Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού.

5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 36.».

18. Επειδή, στο άρθρο 79 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης» (άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), ορίζεται ότι: «Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,
- β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77
- γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούνται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.».

19. Επειδή, στο άρθρο 100 παρ. 4 του Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 107 παρ. 18 του Ν. 4497/2017 (ΦΕΚ Α' 171/13.11.2017), ορίζεται ότι: «Τα αποτελέσματα κάθε σταδίου επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής στους προσφέροντες ή στους συμμετέχοντες. Ειδικά, για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, πλέον ΦΠΑ, που δεν διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, εκδίδεται μία απόφαση, κατά τα ανωτέρω, ανεξαρτήτως του κριτηρίου ανάθεσης. Για τις συμβάσεις με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, μόνο βάσει τιμής ανεξαρτήτως ποσού και ανεξαρτήτως διαδικασίας, εκδίδεται μια απόφαση, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα:

α) όλων των σταδίων της παραγράφου 2 στην περίπτωση ανοικτής διαδικασίας και β) [...].

Κατά των ανωτέρω αποφάσεων χωρεί ένσταση, σύμφωνα με το άρθρο 127 για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία έως και εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, προ ΦΠΑ, ή η, σύμφωνα με το άρθρο 360, προδικαστική προσφυγή για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, προ ΦΠΑ.».

20. Επειδή, στο άρθρο 8 με τίτλο «Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων» της υπ' αριθμ. 56902/215 Κ.Υ.Α. «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)» (ΦΕΚ Β' 1924/02.06.2017), ορίζεται: «[...]. 3. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας.», ενώ στο άρθρο 15 παρ. 1.2.2 ορίζεται ότι: «1.2.2. Ο οικονομικός φορέας συντάσσει την τεχνική και οικονομική του προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του Συστήματος και επισυνάπτοντας στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένων Ηλεκτρονικής Προσφοράς» και στον κατά περίπτωση (υπο)φάκελο όλα τα στοιχεία της προσφοράς του σε μορφή αρχείου *Portable Document Format(PDF)*.

Στην συνέχεια, ο οικονομικός φορέας παράγει από το Σύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία (εκτυπώσεις της Τεχνικής Προσφοράς Προμηθευτή και της Οικονομικής Προσφοράς Προμηθευτή σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)*), τα οποία υπογράφονται με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 και επισυνάπτονται στους

αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς από τον οικονομικό φορέα. Κατά την συστημική υποβολή της προσφοράς το Σύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Τεχνική και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο Σύστημα.

Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το Σύστημα ενημερώνει τον οικονομικό φορέα με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη του οικονομικού φορέα, προκειμένου ο τελευταίος να προβεί στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης.».

21. Επειδή, κατά τα παγίως γεγόμενα δεκτά από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (ΕΑ ΣΤΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό Διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον Διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Ενόψει τούτων, αλλά και των αρχών της ισότητας, της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας των ελάχιστων όρων συμμετοχής που διέπουν την διαδικασία συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων κατά το πνεύμα τόσο της κοινοτικής όσο και της εθνικής νομοθεσίας, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει τα αξιούμενα από τη Διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία (πρβλ. ΣΤΕ 5022/2012) προκειμένου να συμμετάσχει νομίμως στο Διαγωνισμό. Σύμφωνα δε με την αρχή της τυπικότητας που διέπει όλους τους δημόσιους διαγωνισμούς, όλες οι διατάξεις

της Διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες προκύπτει το αντίθετο από ρητή διάταξη νόμου ή της Διακήρυξης. Η παράβαση ουσιωδών διατάξεων της Διακήρυξης οδηγεί σε ακυρότητα των αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με τις οποίες εγκρίνονται οι επιμέρους φάσεις της διαδικασίας, καθώς και το αποτέλεσμα του διαγωνισμού (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Αντιστοίχως, η παράβαση τέτοιων διατάξεων της Διακήρυξης από τους διαγωνιζόμενους καθιστά απαράδεκτες τις υποβληθείσες προσφορές τους (ΕΛΣυν 1949/2009 Τμήμα VI, ΕΛΣυν Πράξη 115/2008 Τμήμα VI, ΕΛΣυν Πράξη 10/2008 Τμήμα VI, ΕΛΣυν Πράξη 22/2005 Τμήμα VI). Ομοίως, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκ. 25 και C-599/10, SAG ELV Slovenko κλπ, σκέψη 25 και περαιτέρω παραπομπές σε νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ. C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL, σκ. 27).

22. Επειδή, περαιτέρω, η ρητή παραπομπή της Διακήρυξης σε συγκεκριμένες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τις καθιστά τμήμα του νομικού πλαισίου που διέπει τη διαγωνιστική διαδικασία, το οποίο δεσμεύει, κατά τα ανωτέρω, τόσο τη Διοίκηση όσο και τους υποψηφίους αναδόχους που συμμετέχουν σε αυτήν (ΕΛΣυν 1434/2017). Υπό την έννοια αυτή, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της Διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαϊκού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο Διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της Διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο κοινοτικό (ενωσιακό πλέον) δίκαιο, αφού

κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕΛΣυν 70/2006). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της Διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000 και VI Τμήμα ΕΣ 78/2007). Ως εκ τούτου, προσφορές που δεν πληρούν τις ανωτέρω απαιτήσεις, καθίστανται απορριπτέες, ακόμη και στις περιπτώσεις που η Διακήρυξη δεν αναφέρει ρητά (κατά μείζονα δε λόγο, όταν ορίζει) ότι οι εν λόγω απαιτήσεις τάσσονται επί ποινή αποκλεισμού (ΕΑ ΣΤΕ 79/2009, πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 26/2007 κ.ά., βλ. και Γνμδ ΝΣΚ 70/2002 που ορίζει ότι σε περίπτωση που η ίδια η Διακήρυξη χρησιμοποιεί όρους, όπως «*με ποινή αποκλεισμού...*», «*με ποινή απαραδέκτου οι συμμετέχοντες πρέπει...*» ή άλλους παρόμοιους, είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της. Το ίδιο αφορά προφανώς και τη διαπίστωση της συνδρομής των τεχνικών προδιαγραφών, αλλά και των δικαιολογητικών συμμετοχής, τα οποία προβλέπονται ως όροι επί ποινή αποκλεισμού από τη Διακήρυξη.

23. Επειδή, γίνεται συνεπώς δεκτό ότι οι τεχνικές προδιαγραφές που τίθενται από τη Διακήρυξη, όπως εξάλλου και τα οικεία δικαιολογητικά, πρέπει να συντρέχουν κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών και η διάγνωση της κατά τον χρόνο εκείνο ελλείψεως τους συνεπάγεται δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής του Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη προσφορά (ΣΤΕ 743/2000), ενώ δεν είναι δυνατό εκ των υστέρων, ήτοι κατόπιν περαίωσης της διαδικασίας παραλαβής, να προσκομιστούν νέα κρίσιμα κατά τη Διακήρυξη στοιχεία (ΣΤΕ 436/2002), όπως και δεν είναι δυνατή η λήψη υπόψη κατά τη διαδικασία ανάθεσης προσόντος που ενώ όχι μόνο δεν αποδείχθηκε αλλά και ουσιαστικά έλειπε, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, τυχόν απεκτήθη μεταγενεστερώς, καθώς έτσι θα παραβιαζόταν η αρχή της

τυπικότητας του διαγωνισμού και ασφάλειας αυτού, εκθέτοντας την κατακυρωτική κρίση σε τυχαία, μελλοντικά και αβέβαια γεγονότα. Τα παραπάνω προκύπτουν και εκ της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης και την κρίση επί των προδιαγραφών και των προσκομιζομένων δικαιολογητικών ενός εκάστου υποψηφίου οικονομικού φορέα, κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες τόσο κατά το στάδιο της υποβολής, όσο και κατά το στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών των υποψηφίων (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 Siac Construcrtion Ltd, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54), δεδομένου ότι οι προσφορές των τελευταίων θα αξιολογηθούν στα επόμενα στάδια της διαγωνιστικής διαδικασίας, επί τη βάση των όσων δήλωσαν, προσκόμισαν και εν τέλει ίσχυαν, όπως αυτά αποκρυσταλλώθηκαν κατά τον ως άνω κρίσιμο χρόνο της υποβολής των προσφορών.

24. Επειδή, ειδικότερα, η διαδικασία ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, όπως η τελευταία αντικατέστησε την Οδηγία 2004/18/ΕΚ, περιείχε ωστόσο όμοια με αυτήν ρύθμιση, διέπεται από την αρχή της διαφάνειας ως βασική προϋπόθεσή της, προς διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Ως εκ τούτου συνάγεται ότι όλοι οι όροι και οι λεπτομέρειες διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, με ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο ώστε, αφενός μεν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και έχοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύσουν με τον ίδιο τρόπο, ώστε κάθε ενδιαφερόμενος αφενός μεν να διαθέτει όλες τις πληροφορίες που του είναι απαραίτητες για να αποφασίσει αν θα μετάσχει ή μη στον προκηρυχθέντα Διαγωνισμό, αφετέρου δε έκαστος ενδιαφερόμενος να έχει, σε περίπτωση συμμετοχής του στο Διαγωνισμό, τις

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

αυτές ακριβώς με τους λοιπούς διαγωνιζόμενους ευκαιρίες κατά το στάδιο προετοιμασίας και υποβολής της προσφοράς του και εκ τρίτου να παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να ελέγξει αν όντως οι προσφορές των διαγωνιζομένων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ. Ράικο Δ., «Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων», Αθήνα-Θεσ/νικη, 2014, σελ. 177, υπ' αριθμ. 2/23.07.2014 Κατευθυντήρια Οδηγία της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., ΔΕΚ, απόφαση της 29.4.2004, C- 496/99 P, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκ. 111, πρβλ. και αποφάσεις της 20.9.1988, C-31/87, Beentjes, της 25.4.1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 54, της 18.10.2001, C-19/00, SIAC Construction Ltd, της 12.12.2002, C-470/99, Universale-Bau AG, της 4.12.2003, C-448/01, EVN AG, Wienstromm GmbH, eVigilo της 12.03.2015, C-538/13, σκέψη 33, Επιτροπή κατά Δανίας, της 22.06.1993, C-243/89, σκέψη 33, Επιτροπή κατά Βελγίου, της 25.04.1996, C-87/94, σκέψη 51, SIAC Construction, της 18.10.2001, C-19/00, σκέψη 33, Μηχανική, της 16.12.2008, C-213/07, σκέψη 45, MT Højgaard και Züblin, της 24.05.2016, C-396/14, σκέψη 37, Universale-Bau, της 12.12.2002, C-470/99, σκέψη 93, SAG ELV Slovensko κ.λπ., της 29.03.2012, C-599/10, σκέψη 36, καθώς και Manova, της 10.10.2013, C-336/12, σκέψη 31, ΣΤΕ 311/2006 7μ., 3497/2006, 214-5/2011, 1583/2012, ΟΛ. ΕΑ 136/2013, ΕΑ 53/2011, σκ. 23).

25. Επειδή, έτι περαιτέρω, έχει κριθεί (ΕΛΣυν 524/2012 Τμ. VI) ότι η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί νομίμως να απορρίψει προσφορά που, σε κάθε περίπτωση, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της διακήρυξης, στηριζόμενη σε λόγους, οι οποίοι δεν προβλέπονται στην εν λόγω διακήρυξη και προβάλλονται μετά την υποβολή της προσφοράς αυτής (ΣΤΕ ΕΑ 18, 19/2011, 179/2009, 61/2011, υπόθ. C-6/05 ΔΕΚ, απόφ. της 14.06.2007) και κατά συνέπεια, δεν είναι κατ' αρχήν νόμιμος ο αποκλεισμός διαγωνιζομένου για τον λόγο ότι δεν προσκόμισε δικαιολογητικά συμμετοχής διαφορετικά ή πρόσθετα από τα ρητώς αξιούμενα, και μάλιστα δικαιολογητικά που απαιτούνται από διατάξεις, στις οποίες η διακήρυξη δεν παραπέμπει ειδικώς ως εφαρμοστέο στον διαγωνισμό δίκαιο (πρβλ. ΣΤΕ 1329, 1616, 1619/2008, 3703/2010, ΕΑ ΣΤΕ 254/2008).

26. Επειδή, όπως προέκυψε από την έρευνα του φακέλου της υπόθεσης και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του οικείου Κλιμακίου, η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπρόθεσμα στις 5 Φεβρουαρίου 2019 και ώρα 10:42:03 π.μ. την υπ' αριθμ. 124532 προσφορά της στον εν λόγω Διαγωνισμό. Μετά την αποσφράγιση του φακέλου των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών των υποψηφίων, στις 11.02.2019, συντάχθηκε το από 19.02.2019 Πρακτικό Ελέγχου Δικαιολογητικών Συμμετοχής – Τεχνικής Προσφοράς της Ανώτατης Επιτροπής Προμηθειών/Κέντρο Εφοδιασμού Ναυτικού (εφεξής ΑΕΠ/ΚΕΦΝ), το οποίο κοινοποιήθηκε σε όλους τους διαγωνιζόμενους μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού στον διαδικτυακό τόπο του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 21.02.2019. Δυνάμει του εν λόγω Πρακτικού, όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στο κείμενό του, δεν διαπιστώθηκαν παρατηρήσεις στα Δικαιολογητικά Συμμετοχής ή/και στην Τεχνική Προσφορά των δύο υποψηφίων οικονομικών φορέων και η ΑΕΠ του διαγωνισμού εισηγήθηκε ομόφωνα την αποδοχή των φακέλων Δικαιολογητικών Συμμετοχής και Τεχνικής Προσφοράς αμοτέρων των συμμετεχόντων και την πρόκρισή τους στο επόμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, ήτοι αυτό της αποσφράγισης των οικονομικών τους προσφορών. Στη συνέχεια, η παρεμβαίνουσα, με την από 22.02.2019 Επιστολή-Κλήση της προς την αναθέτουσα αρχή, η οποία κοινοποιήθηκε μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού και στην προσφεύγουσα αυθημερόν, επεσήμανε στην ΑΕΠ/ΚΕΦΝ ως Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού, πλημμέλειες του υποβληθέντος φακέλου των Δικαιολογητικών Συμμετοχής της προσφεύγουσας και καλούσε την ΑΕΠ/ΚΕΦΝ να προβεί σε εκ νέου αξιολόγηση ως προς την περαιτέρω συμμετοχή της στον εν θέματι διαγωνισμό, για τους λόγους που εξέθετε στην ανωτέρω Επιστολή-Κλήση της, τροποποιώντας ανάλογα το από 19.02.2019 Πρακτικό Ελέγχου Δικαιολογητικών Συμμετοχής – Τεχνικής Προσφοράς της Επιτροπής Αξιολόγησης. Την ίδια ημέρα, η προσφεύγουσα, αντέδρασε άμεσα, κοινοποιώντας την από 22.02.2019 σχετική Επιστολή της μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού τόσο στην αναθέτουσα αρχή όσο και στην παρεμβαίνουσα, τοποθετούμενη επί των όσων ανέφερε η παρεμβαίνουσα στην

επιστολή της και αιτούμενη ταυτόχρονα από την αναθέτουσα αρχή, να μην λάβει υπόψη την επιστολή της παρεμβαίνουσας, να μην προβεί σε καμία περαιτέρω ενέργεια αναφορικά με το από 19.02.2019 Πρακτικό, επιφυλασσομένη παράλληλα, να ασκήσει όλα τα νόμιμα δικαιώματά της, προς διασφάλιση των συμφερόντων της, μεταξύ των οποίων και η αξίωση αποζημίωσης για οποιαδήποτε ζημία τυχόν υποστεί. Κατόπιν των ανωτέρω και ενώ η αναθέτουσα αρχή ουδέν έπραξε σχετικά με το αίτημα της παρεμβαίνουσας για επαναξιολόγηση του φακέλου των Δικαιολογητικών Συμμετοχής της προσφεύγουσας προ της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών των δύο υποψηφίων, η ΑΕΠ/ΚΕΦΝ κοινοποίησε προς την προσφεύγουσα μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού την 01.03.2019, το από 01.03.2019 τηλεμοιοτυπικό μήνυμα (fax), ζητώντας από την προσφεύγουσα, διευκρινίσεις επί των στοιχείων της οικονομικής προσφοράς της και αναφέροντας συγκεκριμένα ότι: *«Στην υποβαλλόμενη Οικονομική Προσφορά σας αναγράφεται: «Η ελάχιστη χρέωση για τις εσωτερικές μεταφορές θα είναι στα 170\$ ανά μεταφορά.»*

2. *Παρακαλούμε για την παροχή διευκρινήσεων για την ανωτέρω φράση, καθ' όσον πουθενά μέσα στο κείμενο σχετικής διακήρυξης δεν αναφέρεται ο όρος εσωτερικές μεταφορές, ή ελάχιστη χρέωση. Ποιες μεταφορές νοούνται ως εσωτερικές μεταφορές; Αν κάποια μεταφορά έχει χρέωση κάτω των 170\$ σημαίνει ότι δεν θα εκτελεστεί από την εταιρεία σας;*

3. *Παρακαλείσθε όπως τα ανωτέρω ζητούμενα διαβιβασθούν, μέσω ΕΣΗΔΗΣ, το ταχύτερο δυνατό και όχι αργότερα από την Παρασκευή 08 Μαρτίου 2018.*». Στις 07.03.2019 η προσφεύγουσα και πάλι μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού απάντησε με την από 07.03.2019 Επιστολή της, παρέχοντας προς την αναθέτουσα αρχή της ζητούμενες διευκρινίσεις επί του περιεχομένου της οικονομικής της προσφοράς. Σε συνέχεια της ανωτέρω αλληλογραφίας, κοινοποιήθηκε στις 22.03.2019, σε όλους τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, μέσω της «επικοινωνίας» του διαγωνισμού, το από 14.03.2019 Πρακτικό Αξιολόγησης Οικονομικής Προσφοράς της ΑΕΠ/ΚΕΦΝ, δυνάμει του οποίου η τελευταία εισηγήθηκε ομόφωνα την ανάδειξη της

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

προσφεύγουσας ως προσωρινού αναδόχου του επίμαχου διαγωνισμού, αναφέροντας χαρακτηριστικά τα εξής: «[...]. 9. Κατόπιν των ανωτέρω, η ΑΕΠ, αφού έλαβε υπόψη τα σχετικά (ε) και (στ), τα αναφερόμενα σε ανωτέρω παραγράφους παρόντος πρακτικού, καθώς και τα άρθρα 91 και 100 του Ν.4412/16 εισηγείται ομόφωνα την ανάδειξη ως «προσωρινού Αναδόχου» του Διαγωνισμού θέματος την εταιρεία «.....», έως του συνολικού ποσού των 990.000,00€ και για τις έναντι των εκάστοτε ανά κατηγορία τιμών των συνημμένων «Α», «Β» και «Γ» πινάκων της οικονομικής της προσφοράς.». Ωστόσο, δυνάμει της προσβαλλόμενης υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ: 6Τ5Π6-NPK) Απόφασης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ, η οποία κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς στις 02.04.2019, οπότε και έλαβε πλήρη γνώση της προσφεύγουσα, αποφασίστηκε η απόρριψη της προσφοράς της προσφεύγουσας, λόγω πλημμελειών που διαπιστώθηκαν στον υποβληθέντα από αυτήν Φάκελο των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και ειδικότερα, όπως αναφέρει η απόφαση: «...καθόσον διαπιστώθηκε ότι δεν πληρείται η απαίτηση των άρθρων 2 και 3 της σχετικής (ιδ) Διακήρυξης, του άρθρου 79 του σχετικού (ε) Νόμου καθώς και της Κατευθυντήριας Οδηγίας Νο 23 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ (ΑΔΑ: Ψ3ΗΙΟΞΤΒ-Κ3Ε). Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι το υποβληθέν με την προσφορά ηλεκτρονικό αρχείο, και συγκεκριμένα το ΕΕΕΣ της εταιρείας «.....» στις ικανότητες της οποίας θα στηριχθεί η συμμετέχουσα στο διαγωνισμό εταιρεία δεν ήταν ψηφιακά υπογεγραμμένο από τον εκδότη του (δηλαδή την εταιρεία «.....») αλλά από τον οικονομικό φορέα που υπέβαλε την προσφορά στο διαγωνισμό (δηλαδή την εταιρεία «.....»).» και ταυτόχρονα η ανάδειξη της παρεμβαίνουσας ως προσωρινής αναδόχου του διαγωνισμού.

27. Επειδή, σχετικά με τον πρώτο λόγο προσφυγής, που αφορά το απαραδέκτο του αιτήματος της παρεμβαίνουσας για εκ νέου αξιολόγηση των Δικαιολογητικών Συμμετοχής της προσφεύγουσας και της τροποποίησης του από 19.02.2019 Πρακτικού ελέγχου Δικαιολογητικών Συμμετοχής – Τεχνικής

Προσφοράς, η προσφεύγουσα επικαλείται ότι πρόκειται για προδήλως παράτυπο αίτημα, το οποίο καταστρατηγεί τις τυπικές, αυστηρές και πάντως αποκλειστικώς απαριθμούμενες διαδικασίες της προδικαστικής προσφυγής κατ' άρθρο 360 του Ν. 4412/2016. Περαιτέρω υποστηρίζει η προσφεύγουσα ότι η παρεμβαίνουσα με την προαναφερθείσα άτυπη επιστολή της επιδιώκει να επιτύχει το αυτό αποτέλεσμα με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής, χωρίς να πληροί τις διαδικαστικές προϋποθέσεις, όπως πχ. η καταβολή του προβλεπόμενου παραβόλου και των αποκλειστικών προθεσμιών του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του ΠΔ 39/2017, τονίζοντας ότι η Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού δεν έχει, σε κάθε περίπτωση αρμοδιότητα, ούτε υπό την έννοια της διακριτικής ευχέρειας να προβαίνει σε επαναξιολόγηση των δικαιολογητικών συμμετοχής οικονομικού φορέα, καθ' υπόδειξη άλλου συμμετέχοντος, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει στις σελ. 6-7 της υπό κρίση προσφυγής της. Επί του ανωτέρω πρώτου λόγου προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή με το υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/283531/Σ.1252/17.04.2019 έγγραφό της, με θέμα: «Προδικαστική Προσφυγή Εταιρείας «.....» κατά του Ανοικτού Μειοδοτικού Διαγωνισμού για τη Σύναψη Συμφωνίας – Πλαίσιο με Αντικείμενο την Παροχή Υπηρεσιών Θαλάσσιων Μεταφορών Στρατιωτικών Υλικών και Εφοδίων από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα και αντίστροφα, Χρονικής Διάρκειας Τριών (3) Ετών και Έναντι Συνολικής Εκτιμώμενης Αξίας Εννιακοσίων Ενενήντα Χιλιάδων Ευρώ (990.000,00€) άνευ ΦΠΑ (όποιο από τα δύο (2) επέλθει πρώτο).», το οποίο κοινοποιήθηκε στην Α.Ε.Π.Π. στις 17.04.2019, ισχυρίζεται τα ακόλουθα: **Γνωρίζεται** ότι η προσφεύγουσα στρέφεται κατά ενεργειών έτερου συμμετέχοντα οικονομικού φορέα και ως εκ τούτου η Αναθέτουσα Αρχή δεν θα σχολιάσει τα αναφερόμενα στον 1^ο λόγο της σχετικής (κη) προδικαστικής προσφυγής.». Αντίστοιχα, η παρεμβαίνουσα, αιτείται την απόρριψη του ως άνω πρώτου λόγου προσφυγής, για τους λόγους που αναπτύσσει στις σελ. 6-11 της ασκηθείσας παρέμβασής της, καταλήγοντας ότι: «[...] ΕΠΕΙΔΗ, από όσα ανωτέρω αναλυτικά παρατίθενται, συνάγεται το ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟ του 1ου «Λόγου» της προδικαστικής προσφυγής της προσφεύγουσας, καθόσον αυτός ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ σε «πράξη ή παράλειψη»

της Αναθέτουσας Αρχής, η δε «βάση» του ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ καν στην προσβληθείσα απόφαση της Αναθέτουσας, όπως απαιτείται από τις διατάξεις του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016, αλλά, αναφέρεται σε «ενέργεια» έτερου συμμετέχοντος στο διαγωνισμό οικονομικού φορέα, η οποία (ενέργεια) αφενός «ΟΥΔΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ» επέφερε στην εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, αφετέρου προηγήθηκε κατά πολύ της έκδοσης της προσβληθείσας απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής.

ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΖΗΤΟΥΜΕ να ΑΠΟΡΡΙΦΘΕΙ ο 1ος Λόγος της προδικαστικής προσφυγής της προσφεύγουσας.».

28. Επειδή, σε αντίθεση με όσα αβάσιμα προβάλλει με τον υπό κρίση λόγο προσφυγής η προσφεύγουσα, η διαδικασία υποβολής υπομνημάτων, επιστολών ή άλλων εγγράφων από τους συμμετέχοντες σε ένα διαγωνισμό και η εν γένει επικοινωνία τους με την αναθέτουσα αρχή με δική τους πρωτοβουλία, προκειμένου να επισημάνουν πλημμέλειες των υποβληθεισών προσφορών άλλων διαγωνιζομένων, αποτελεί συνήθη πρακτική και εκφεύγει του ρυθμιστικού πλαισίου των άρθρων 360 επ. του Ν. 4412/2016, πολλώ δε μάλλον, δεν μπορεί να τύχει εκτίμησης από το αρμόδιο Κλιμάκιο ενόψει της άσκησης της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής, καθώς δεν στρέφεται κατά εκτελεστής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016, όπως ορθά ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα. Κατά συνέπεια, ενόψει των ανωτέρω εκτεθέντων, ο πρώτος λόγος προσφυγής, απορρίπτεται ως νόμω και ουσία αβάσιμος, καθώς προβάλλεται απαραδέκτως, ενώ αντίστοιχα πρέπει να γίνουν δεκτοί οι περί τούτου, σχετικοί ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας.

29. Επειδή, σχετικά με τον δεύτερο λόγο προσφυγής, που αφορά την εσφαλμένη ερμηνεία και την πλημμελή εφαρμογή της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, του Εκτελεστικού Κανονισμού 2016/7/ΕΕ, του Ν. 4412/2016, της υπ' αριθμ. 56902/215 Κ.Υ.Α. «Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)», της Κατευθυντήριας Οδηγίας 23/2018 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων

Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) και της υπ' αριθμ. 20/2018 διακήρυξης του διαγωνισμού, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το υποβληθέν Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Προμήθειας (Ε.Ε.Ε.Π.), το οποίο υπέβαλε η προσφεύγουσα, για λογαριασμό του τρίτου φορέα, με την επωνυμία «.....» (βλ. συνημμένο με την προσφορά της ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΠ_..... Επικυρωμένο Signed.pdf»), στις ικανότητες του οποίου θα στηριζόταν για την κάλυψη της απαιτούμενης τεχνικής και επαγγελματικής επάρκειας, αναφορικά με το ζητούμενο από αυτήν Πιστοποιητικό ΑΕΟ (Authorized Economic Operator – Τελωνειακές Απλουστεύσεις/Ασφάλεια και Προστασία), σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων, όπως προβλέπεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε «ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ», άρθρο 18 με τίτλο «ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ» της διακήρυξης του διαγωνισμού (σελ. 68), ήταν ορθά υπογεγραμμένο, όπως αναλυτικά αναφέρει στις σελ. 7-13 της υπό κρίση προσφυγής της. Επί του ανωτέρω δεύτερου λόγου προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή με τις προαναφερθείσες απόψεις της, υποστηρίζει τα εξής: **«Γνωρίζονται** τα ακόλουθα:

(1) Το ΕΕΕΣ είναι δικαιολογητικό το οποίο υποβάλλεται ηλεκτρονικά στους διαγωνισμούς και απαιτείται να είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο από τον εκδότη του προκειμένου να είναι έγκυρο, καθόσον:

(α) Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 των Γενικών Όρων της σχετικής (α) Διακήρυξης «Όλα τα δικαιολογητικά των (υπό)φακέλων της προσφοράς υποβάλλονται στο σύνολό τους ηλεκτρονικά μέσω ΕΣΗΔΗΣ σε μορφή αρχείου .pdf. Όσα εκ των δικαιολογητικών / παραστατικών εκδίδονται από τον ίδιο τον υποψήφιο οικονομικό φορέα, υπογράφονται ψηφιακά από αυτόν.....»

(β) Σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 2 των Γενικών Όρων της σχετικής (α) Διακήρυξης «Τα υποβαλλόμενα με την προσφορά ηλεκτρονικά αρχεία .pdf των απαιτούμενων δικαιολογητικών και εγγράφων που δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένα από τον εκδότη τους, εκλαμβάνονται ως υποβληθέντα

φωτοαντίγραφα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 4250/14 (ΦΕΚ Α΄ 74/26-03-14). .....».

(γ) Σύμφωνα με την παράγραφο 3β(5) του άρθρου 3 των Γενικών Όρων της σχετικής (α) Διακήρυξης «Υποβάλλει το αυτό αρχείο του ΕΕΕΣ, τόσο σε μορφή .xml όσο και σε .pdf (ψηφιακά υπογεγραμμένο) στο φάκελο της προσφοράς του με τα δικαιολογητικά συμμετοχής.»

(δ) Σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 8 της υπ'αριθμόν 56902/215/2007 ΥΑ, «Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν μέσω του Συστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/ παραχθεί από τους ίδιους, υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό.....».

Κατά τα ανωτέρω προκύπτει ότι στο πλαίσιο των ηλεκτρονικών διαγωνισμών, ως υπογραφή νοείται αποκλειστικά η ψηφιακή, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα αναπλήρωσης αυτής με διαφορετικού είδους υπογραφή, ακόμα και με επικυρωμένο το γνήσιο αυτής (ΑΕΠΠ 96/2017, Ν7/2018/1-2-2018 Απόφαση του Γ΄ Τμήματος του Διοικητικού Εφετείου Πατρών).

(2) Ειδικότερα όσον αφορά το ΕΕΕΣ που υποβάλλεται, σε περίπτωση στήριξης στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων γνωρίζονται τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 79 του Ν. 4412/16 «Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη...Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. ....»

(β) Σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Οδηγία Νο 23/13 Φεβ 18 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. επί των οριζομένων στο άρθρο 79 του Ν. 4412/16: «Διευκρινίζεται

ότι, σε περίπτωση στήριξης στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων, επισυνάπτεται χωριστό έντυπο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ με τις πληροφορίες που απαιτούνται...για κάθε ένα από τους σχετικούς φορείς στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται.» και «Το/α χωριστό/ά ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ θα πρέπει να είναι δεόντως συμπληρωμένο/α και υπογεγραμμένο/α από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται ο οικονομικός φορέας.».

(γ) Στο άρθρο 26 του Κανονισμού υπ' αριθ. 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 σχετικά με την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές στην εσωτερική αγορά προβλέπεται ότι «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα, γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων.».

Κατά τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην περίπτωση που ο προσφέρων φορέας στηρίζεται στις ικανότητες (χρηματοοικονομικές – τεχνικές – επαγγελματικές) άλλων φορέων, οι τελευταίοι οφείλουν να υποβάλουν και οι ίδιοι το ΕΕΕΣ ψηφιακά υπογεγραμμένο από τους ίδιους, δεδομένου ότι οι συμμετέχοντες φορείς που «δανείζουν» τις ικανότητες τους βρίσκονται ουσιαστικώς, όσον αφορά στην πραγμάτωση του σκοπού του προκηρυσσόμενου έργου, στην ίδια θέση με αυτή του προσφέροντος οικονομικού φορέα, αφού χωρίς τις δικές τους ικανότητες δεν θα ήταν δυνατή η συμμετοχή του προσφέροντος φορέα, βαρυνόμενοι κατ'ακολουθία με τις ίδιες υποχρεώσεις (Ν7/2018/1-2-2018 Απόφαση του Γ' Τμήματος του Διοικητικού Εφετείου Πατρών). Επιπρόσθετα η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, και η προσήκουσα υπογραφή της υπεύθυνης δήλωσης αποτελεί ουσιώδες στοιχείο αυτής ώστε η δήλωση να είναι έγκυρη (ΑΕΠΠ 1023/2018). Το ΕΕΕΣ υποβάλλεται αντί των δικαιολογητικών

που αποδεικνύουν την αλήθεια της δήλωσης και δε δύναται ένα πρόσωπο να δηλώνει υπεύθυνο για έτερο και δη για ζητήματα που αφορούν κριτήρια αποκλεισμού (ΑΕΠΠ 96/2017).

Τέλος αναφορικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η υποχρέωση ψηφιακής υπογραφής και του φορέα δάνειας εμπειρίας δεν προβλέπεται ρητώς στη διακήρυξη γνωρίζεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 28 του Παραρτήματος «B» της Διακήρυξης «Για ότι δεν προβλέπεται στην παρούσα διακήρυξη, ισχύουν οι κείμενες διατάξεις των περί προμηθειών νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων, τις οποίες θεωρείται ότι γνωρίζουν οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό και δεν μπορούν να επικαλεστούν άγνοιά τους».». Αντίστοιχα, η παρεμβαίνουσα, αιτείται την απόρριψη του ως άνω δεύτερου λόγου προσφυγής, για τους λόγους που αναπτύσσει στις σελ. 11-15 της ασηκθείσας παρέμβασής της, ισχυριζόμενη ειδικότερα ότι: «[...]. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εν λόγω Διακήρυξης και του Ν. 4412/ 2016 που διέπει τον εν θέματι διαγωνισμό, ο εν λόγω «τρίτος» φορέας (.....) στου οποίου τις δυνατότητες δήλωσε ότι θα στηριχθεί η προσφεύγουσα (ήτοι, η εταιρεία «.....» ή «.....»), όφειλε να συμπληρώσει ΚΑΙ να ΥΠΟΓΡΑΨΕΙ ΨΗΦΙΑΚΑ το απαιτούμενο από τη Διακήρυξη «Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έντυπο Προμήθειας» (Ε.Ε.Ε.Π.).

Όπως προέκυψε από τα «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» της προσφεύγουσας,, τα οποία αναρτήθηκαν στο σύστημα Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., το υποβληθέν έντυπο Ε.Ε.Ε.Π. που περιείχε τα στοιχεία και τις απαιτούμενες υπεύθυνες δηλώσεις του «τρίτου» φορέα, ήτοι της εταιρείας «.....», ΔΕΝ ΕΦΕΡΕ ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ του νομίμου εκπροσώπου (Διαχειριστή) της εν λόγω εταιρείας, παρά μόνο φυσική υπογραφή με θεωρημένο το «γνήσιο υπογραφής» του εκπροσώπου, ενώ παράλληλα, το εν λόγω έγγραφο είχε ΥΠΟΓΡΑΦΕΙ ΨΗΦΙΑΚΑ από τη νόμιμη εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα «.....», (ή «.....») ήτοι, της προσφεύγουσας!».

30. Επειδή, σχετικά με τον προβαλλόμενο δεύτερο λόγο προσφυγής, πρέπει να ειπωθούν τα ακόλουθα. Όπως έχει γίνει δεκτό, αφενός η ψηφιακή υπογραφή, όπως ήδη αναπτύχθηκε ανωτέρω στη σκέψη 14 της παρούσας, συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα αφετέρου η προσήκουσα υπογραφή της υπεύθυνης δήλωσης αποτελεί ουσιώδες στοιχείο αυτής, ώστε η δήλωση να είναι έγκυρη (ΔΕΦΑΘ (Ασφ) 93/2013, ΣτΕ 2017/2010, ΕΑ ΣτΕ 234/2010, πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 736/2009, 938/2007).

31. Επειδή, περαιτέρω, η ψηφιοποιημένη ιδιόχειρη υπογραφή συνιστά απλό αντίγραφο της πρωτότυπης ιδιόχειρης υπογραφής και δεν έχει την ίδια νομική ισχύ με την ψηφιακή ή/και την ιδιόχειρη υπογραφή, δοθέντος ότι δεν παρέχει τα ίδια εχέγγυα γνησιότητας και ως εκ τούτου ρητά ορίζεται τόσο στο αναλυτικά εκτεθέν στην παρούσα νομικό πλαίσιο όσο και στους όρους της διακήρυξης ότι εφόσον τα οικεία έγγραφα φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, δεν απαιτείται θεώρηση γνησίου υπογραφής.

32. Επειδή, στη βάση των ανωτέρω αναφορικά με το ζήτημα της ψηφιακής υπογραφής εγγράφων, που υποβάλλονται με την προσφορά διαγωνιζομένου στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού και τη δυνατότητα θεραπείας σε περίπτωση παράλειψης, καθίσταται σαφές ότι δεν είναι δυνατή η προσφυγή στη δυνατότητα συμπλήρωσης αυτών κατά τις διατάξεις του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, καθώς η έλλειψη υπογραφής ή η μη νόμιμη/έγκυρη υπογραφή του ισοδυναμεί με τη μη νόμιμη/έγκυρη υποβολή του (βλ. σχετικά και την υπ' αριθμ. 23 Κατευθυντήρια Οδηγία της Ε.Α.Δ.ΔΗ.ΣΥ., με Αριθμ. Πρωτ. 949/13.02.2018 (ΑΔΑ: Ψ3ΗΙΟΞΤΒ-Κ3Κ), η οποία αναφέρει μεταξύ άλλων ως προς το ζήτημα της ψηφιακής υπογραφής του Ε.Ε.Ε.Σ. και Τ.Ε.Υ.Δ. ότι: «[...]. 2.3.1. ... στις περιπτώσεις έλλειψης υπογραφής/ών στο ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ δεν είναι δυνατή η προσφυγή στην, κατά τα ανωτέρω, δυνατότητα συμπλήρωσης, καθώς η έλλειψη υπογραφής του ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ ή η μη νόμιμη/ έγκυρη υπογραφή του ισοδυναμεί με την μη νόμιμη/ έγκυρη υποβολή του, η, δε, ως άνω δυνατότητα παροχής

διευκρινίσεων ή/και συμπλήρωσης αφορά μόνο σε ήδη υποβληθέντα έγγραφα/δικαιολογητικά (πρβλ. άρθρο 102 παρ. 2 τελευταίο εδάφιο του Ν. 4412/2016). [...]».

33. Επειδή, από το άρθρο 3 της διακήρυξης του διαγωνισμού με τίτλο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής (Άρθρο 93, Ν. 4412/2016)» (σελ. 14), αλλά και το πλέγμα των διατάξεων που διέπει τον επίμαχο διαγωνισμό, προκύπτει ότι για την παραδεκτή συμμετοχή σε αυτόν συμμετέχοντας οικονομικού φορέα ο οποίος στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων, απαιτείται αυτός (ο συμμετέχων οικονομικός φορέας) να συνυποβάλει με την προσφορά του τόσο το Ε.Ε.Ε.Π. που αφορά τον ίδιο, όσο και, χωριστό έντυπο Ε.Ε.Ε.Π. για καθένα από τους οικονομικούς φορείς στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται, το οποίο απαιτείται να είναι «δεόντως» συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο από τους νόμιμους εκπροσώπους των εν λόγω φορέων. Εξάλλου, η υποβολή του πιο πάνω δικαιολογητικού συνιστά ουσιώδη τυπική προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό και, συνεπώς, αν το δικαιολογητικό αυτό δεν υποβληθεί ή υποβληθεί μη νομότυπο, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Ενόψει αυτών, οικονομικός φορέας ο οποίος συμμετέχει στην ένδικη διαγωνιστική διαδικασία, εφόσον δεν υποβάλει με την προσφορά το πιο πάνω δικαιολογητικό (Ε.Ε.Ε.Π.) ή υποβάλει μη νομότυπο το εν λόγω δικαιολογητικό, όχι μόνο για τον ίδιο αλλά και για τους τρίτους οικονομικούς φορείς, στις ικανότητες των οποίων αυτός στηρίζεται, αποκλείεται από το διαγωνισμό (βλ. και *ad hoc* ΔΕΦΑΘ 136/2018 σκ. 12).

34. Επειδή, έτι περαιτέρω, η διακήρυξη του διαγωνισμού, όπως ορθά ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, δεν ρυθμίζει ρητά το ζήτημα του είδους της υπογραφής των υποβαλλόμενων για τους τρίτους φορείς Ε.Ε.Ε.Π. Συνεπώς, το νομότυπο από την άποψη αυτή της υποβολής του Ε.Ε.Ε.Π., κατά την έννοια της διάταξης παρ. 2.4 της διακήρυξης (σελ. 11), όπως αυτή παραπέμπει ρητά στην υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α. 56902/215/19.5.2017, η οποία είναι εφαρμοστέα στην εξεταζόμενη περίπτωση, εφόσον αφορά σε ρύθμιση ζητήματος μη ρυθμιζόμενου κατά τρόπο ολοκληρωμένο από την ίδια τη διακήρυξη και

συγκεκριμένα, στο ζήτημα του είδους της υπογραφής των συντασσόμενων/παραγόμενων από τους εν γένει οικονομικούς φορείς εγγράφων, ερμηνευόμενης ενόψει και της, επίσης εφαρμοστέας για τον ίδιο λόγο, διάταξης του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 11 και 12 του Ν. 4412/2016, η οποία διακρίνει τις έννοιες του οικονομικού φορέα εν γένει και του προσφέροντος, το υποβαλλόμενο για τρίτο οικονομικό φορέα Ε.Ε.Ε.Π., απαιτείται να φέρει την προβλεπόμενη στην εν λόγω διάταξη ηλεκτρονική υπογραφή των δικαιούμενων προς τούτο νόμιμων εκπροσώπων του οικονομικού φορέα από τον οποίο προέρχεται και στον οποίο αφορά. Το τελευταίο δε αδιακρίτως αν πρόκειται για τον ίδιο τον προσφέροντα οικονομικό φορέα ή τρίτο οικονομικό φορέα στις ικανότητες του οποίου αυτός στηρίζεται. Με τον αποκλειστικό, δε, αυτό τρόπο υπογραφής, αναλαμβάνεται έγκυρα, έναντι της Αναθέτουσας Αρχής, η ευθύνη για την αλήθεια και την ακρίβεια των δηλουμένων και υφίσταται βεβαιότητα ότι η περιεχόμενη στο Ε.Ε.Ε.Π. δήλωση προέρχεται πράγματι από το πρόσωπο που το υπογράφει. Επομένως, κατ' αρχήν δεν παρίσταται νομότυπο το μη ψηφιακά υπογεγραμμένο από τον οικονομικό φορέα, από τον οποίο φέρεται ότι συντάχθηκε, επίμαχο Ε.Ε.Ε.Π., και, για το λόγο αυτό, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη προς εκπλήρωση από τον προσφέροντα της υποχρέωσής του προς υποβολή Ε.Ε.Ε.Π. για καθένα από τους τρίτους φορείς, στις ικανότητες των οποίων αυτός στηρίζεται (βλ και *ad hoc* ΔΕφΑΘ 136/2018 σκ. 15).

35. Επειδή, ωστόσο, ακόμη και εάν ήθελε υποτεθεί ότι είναι δυνατόν να δημιουργηθεί ασάφεια ως προς την απαίτηση ψηφιακής υπογραφής η οποία εκτείνεται και στο Ε.Ε.Ε.Π. που υποβάλλεται κατά τον χρόνο ηλεκτρονικής κατάθεσης της προσφοράς και αφορά σε τρίτους οικονομικούς φορείς, η έλλειψη ψηφιακής υπογραφής του, θεωρείται ότι δεν πλήττει τη νομιμότητα της συμμετοχής τους στη διαγωνιστική διαδικασία, μόνο όμως όταν δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία για την ταυτότητα και ιδιότητα των δηλούντων και το περιεχόμενο των δηλούμενων πληροφοριών (βλ. ΕΛΣυν VI Τμ. 234, 296/2018, πρβλ. ΔΕφΠατρών 7/2018). Ειδικότερα, εφόσον το Ε.Ε.Ε.Π. του τρίτου οικονομικού φορέα δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή του κατά τον νόμο

υποχρεούντος να υπογράψει αυτό, αλλά ιδιόχειρη, το γνήσιο της οποίας (υπογραφής) βεβαιώνεται από Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) ή υπηρεσίες δημοσίου τομέα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11 του Ν. 2690/1999, θεωρείται ότι δεν πλήττεται η νομιμότητα της συμμετοχής οικονομικού φορέα στη διαγωνιστική διαδικασία, δεδομένου ότι δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ούτε για το περιεχόμενο των δηλώσεων και των περιεχόμενων σε αυτές πληροφοριών σχετικά με τον τρίτο οικονομικό φορέα, ούτε για την ταυτότητα και την ιδιότητα των δηλούντων (βλ. *ad hoc* ΕλΣυν VI Τμ. 296/2018 και ΑΕΠΠ 775/2018).

36. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω και όπως ρητά ορίζεται στη διακήρυξη, δεν απαιτείται βεβαίωση γνησίου υπογραφής όταν οι οικείες δηλώσεις υπογράφονται ψηφιακά. Επομένως, καίτοι δεν ορίζεται ρητά για τους τρίτους οικονομικούς φορείς ότι θα πρέπει να υποβάλλουν το Ε.Ε.Ε.Π. ψηφιακά υπογεγραμμένο, κατά το στάδιο της ηλεκτρονικής υποβολής της προσφοράς, εντούτοις δεν καταλείπεται αμφιβολία σε κάθε ευλόγως ενημερωμένο και συνήθως επιμελή υποψήφιο ότι σε περίπτωση ιδιόχειρης υπογραφής, αυτή θα πρέπει να φέρει θεώρηση γνησίου υπογραφής από αρμόδια εξουσιοδοτημένη αρχή.

37. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω εκτεθέντων, από τα στοιχεία του φακέλου και δη το υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Π. το οποίο υπέβαλε η προσφεύγουσα, για λογαριασμό του τρίτου φορέα, με την επωνυμία «.....» (βλ. συνημμένο με την προσφορά της ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «ΕΕΕΠ_..... Επικυρωμένο Signed.pdf»), στις ικανότητες του οποίου θα στηριζόταν για την κάλυψη της απαιτούμενης τεχνικής και επαγγελματικής επάρκειας, αναφορικά με το ζητούμενο από αυτήν Πιστοποιητικό ΑΕΟ (Authorized Economic Operator – Τελωνειακές Απλουστεύσεις/Ασφάλεια και Προστασία), σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων, όπως προβλέπεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε «ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΗ», προέκυψε η στήριξή της στις ικανότητες τρίτου φορέα, σύμφωνα άλλωστε και με τη δήλωση που περιέχεται στο υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Π. που αφορούσε την ίδια (βλ. συνημμένο

με την προσφορά της ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «espd-response Harlas Signed.pdf»), όπου στο «Μέρος II: Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα», υπό «Γ: Πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη στις ικανότητες άλλων οντοτήτων», η προσφεύγουσα απάντησε «●Ναι ΟΧΙ», γεγονός που ούτε η αναθέτουσα αρχή ούτε και η παρεμβαίνουσα αμφισβητεί. Επίσης, από την επισκόπηση του ίδιου του προσκομισθέντος Ε.Ε.Ε.Π. του τρίτου φορέα, προέκυψε ότι αυτό, καίτοι δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή του ίδιου του νομίμου εκπροσώπου του οικονομικού φορέα, εντούτοις, φέρει ιδιόχειρη υπογραφή αυτού, τεθείσα επί της εταιρικής σφραγίδας της και έχει θεωρηθεί αρμοδίως το γνήσιό της από Κ.Ε.Π., κατά τα ανωτέρω αναλυτικά εκτεθέντα, κατά τρόπο που δεν καταλείπεται κανένα περιθώριο παρερμηνείας ή αμφιβολίας περί της αληθούς προθέσεως του τρίτου οικονομικού φορέα, να δεσμευθεί μέσω του νομίμου εκπροσώπου αυτού, ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Ούτε όμως ανακύπτει οιαδήποτε αμφιβολία περί του περιεχομένου των δηλώσεων στο υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Π. ή στις πληροφορίες που περιέχει αυτό σχετικά με τον τρίτο οικονομικό φορέα, πολλώ δε μάλλον, ενόψει της θεώρησης του γνησίου της υπογραφής του νομίμου εκπροσώπου του, δεν προκύπτει ουδεμία αμφισβήτηση περί της ταυτότητας του δηλούντος και ως εκ τούτου, το υποβληθέν Ε.Ε.Ε.Π. έχει συνταχθεί και υποβληθεί απόλυτα νομότυπα εκ μέρους του τρίτου οικονομικού φορέα. Ως εκ τούτου, παράγει όλες τις έννομες συνέπειες περί της έγκυρης δέσμευσής του να συνδράμει την προσφεύγουσα και έχει περιληφθεί νομότυπα στον φάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής αυτής. Τέλος, η τεθείσα ως εκ περισσού ψηφιακή υπογραφή της προσφεύγουσας επί του εγγράφου, εκτός του ότι ενόψει των όσων αναπτύχθηκαν πιο πάνω, δεν δύναται καθ' οιονδήποτε τρόπο να προκαλέσει σύγχυση περί της ταύτισης δηλούντος και υπογράφοντος το Ε.Ε.Ε.Π., όπως αβάσιμα υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα, δεν επιφέρει ουδεμία έννομη συνέπεια επί του υποβληθέντος Ε.Ε.Ε.Π., καθώς είναι προφανές ότι τέθηκε εκ μέρους της προσφεύγουσας, προκειμένου να θεωρηθεί ότι ανήκει σε μία ενιαία σειρά εκ μέρους της υποβληθέντων εγγράφων, τα οποία περιέχονταν στην προσφορά της και όχι με σκοπό να καλύψει όψιμα την παράλειψη της ψηφιακής

υπογραφής του τρίτου οικονομικού φορέα, καθώς κάτι τέτοιο δεν ήταν απαραίτητο, όπως συνήθχη από την ανάλυση που προηγήθηκε. Κατά συνέπεια, ενόψει των ανωτέρω εκτεθέντων, ο δεύτερος λόγος προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός και αντίστοιχα να απορριφθούν ως αβάσιμα τα όσα αναφέρονται στις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, αλλά και στον αντίστοιχο λόγο της ασκηθείσας παρέμβασης σχετικά με τον δεύτερο λόγο προσφυγής.

38. Επειδή, αναφορικά με τον τρίτο και τέταρτο λόγο προσφυγής, ενόψει της αποδοχής του δεύτερου λόγου προσφυγής, η οποία οδηγεί σε ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής και στην επαναφορά της προηγούμενης νομικής και πραγματικής κατάστασης, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί πριν την έκδοση αυτής από την αναθέτουσα αρχή, παρέλκει η εξέταση του τρίτου και τέταρτου λόγου προσφυγής και συνεπακόλουθα και των προβαλλόμενων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και της παρεμβαίνουσας.

39. Επειδή, κατ' ακολουθίαν πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή.

40. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016).

41. Επειδή, πρέπει να απορριφθεί η ασκηθείσα παρέμβαση.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. Φ.602.2/24/282858/Σ.1014/29.03.2019 (ΑΔΑ: 6Τ5Π6-NPK) Απόφαση του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού-Διεύθυνση Ε2, Τμήμα ΙΙ, κατά το μέρος που αποφασίστηκε η απόρριψη του Φακέλου των Δικαιολογητικών Συμμετοχής της προσφεύγουσας, η αποδοχή της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας με την επωνυμία «.....» και η ανάδειξη της ως προσωρινού αναδόχου, σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας.

Αριθμός Απόφασης: 566/2019

Απορρίπτει την ασηκηθείσα παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του παραβόλου, ποσού τεσσάρων χιλιάδων εννιακόσιων πηνήντα ευρώ (4.950,00 €).

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 17 Μαΐου 2019 και εκδόθηκε στις 27 Μαΐου 2019 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου

Σωτηρία Σταματοπούλου